

Geringde vogels in Groningen

Aflevering 15

Klaas van Dijk

Het is alweer een jaar geleden dat een aflevering van deze rubriek verscheen. In deze nieuwe aflevering weer een selectie van allerlei ringgegevens die ik de afgelopen tijd binnen heb gekregen, onder andere over Visdiefjes en Noordse Sterns bij Delfzijl. Ik blijf me aanbevelen houden voor nieuwe gegevens over geringde vogels uit de provincie Groningen. Informatie kan worden opgestuurd naar Klaas

van Dijk, Vermeerstraat 48, 9718 SN Groningen, telefoon 050-318 29 24, e-mail klaas.vdijk@hetnet.nl.

Veel informatie over gekleurringde vogels kan worden gevonden op de website www.cr-birding.be. Informatie over meldingen van vogels met alleen een metalen ring staat op www.vogeltrekstation.nl.

Aalscholver *Phalacrocorax carbo*

[STAVANGER BA 22864; tevens geringd met rode kleurring C7L] Geringd als nestjong op 29 mei 2004 in het Øra Natuureservaat, Frederiksstad (59.10N / 10.58E) in Noorwegen. Op 16 september 2004 werd deze gekleurringde Aalscholver door Dick Veenendaal in de Eemshaven afgelezen. René en Henk Oosterhuis zagen op 27 juli 2005 deze vogel opnieuw in de Eemshaven. Een erg leuke waarneming, want Noorse Aalscholvers worden niet veel in Groningen gezien; meestal zijn het Deense of Zweedse vogels die hier opduiken.

Kluut *Recurvirostra avocetta*

[geel met één zwarte band rood/geel/groen] Geringd als nestjong op 9 juni 2004 in de Saline du Fond de Pen Aval in de Golf van Morbihan (West-Frankrijk, 47.37N / 02.44W). De vogel werd hier ook gezien op 20 juni 2004. Op 25 augustus 2004 was hij flink naar het noorden gevlogen, want toen werd hij bij Ellewoutsdijk (Zuid-Beveland) gezien. In december 2004 werd hij weer een aantal malen in de Golf van Morbihan gezien, maar op 15 en 24 april 2005 zag Dick Veenendaal deze gekleurringde Kluut op Ruidhorn. Hij zag de vogel hier ook op 26 juni 2005. Het is niet duidelijk of deze Kluut hier - in de buurt? - ook gebroed heeft; de waarnemingen werden gedaan tijdens hoogwater, als vaak flinke groepen Kluten in Ruidhorn overtijen. Naast diverse in Spanje geboren Kluten (zie Aflevering 12 van de Ringrubriek) komen in Frankrijk geboren Kluten dus ook wel naar Groningen.

Kleine Plevier *Charadrius dubius*

[ARNHEM H 146615; tevens geringd met witte kleurring ZJ] Geringd op 29 juni 2004 door Frank Majoor als nestjong langs de Rijn bij Driel, ten westen van Arnhem. De vogel was bij het ringen ongeveer vier dagen oud. Op 12, 22 en 23 augustus 2004 zag Dick Veenendaal deze gekleurringde Kleine Plevier op Ruidhorn. Een erg leuke waarneming van een Kleine Plevier, die duidelijk maakt dat pas uitgevlogen jongen van deze soort ook wel uitstapjes naar het noorden maken voordat ze beginnen met de herfsttrek naar het zuiden.

Zilvermeeuw *Larus argentatus*

[oranje 2 / wit JJ] Geringd als nestjong op 9 juli 1988 op Rottumeroog. Op 25 september en 2 oktober 1988 werd de vogel op de VAM in Wijster gezien en vervolgens zat hij op 2 februari 1989 op de vuilstort van Boismont (Noord-Frankrijk). Ruim twee jaar later, op 27 juni 1991, zag Date Lutterop de vogel eenmaal op Rottumerplaat en drie dagen later werd de kleurring afgelezen bij Den Andel. Daarna werd de vogel op 9 en 10 december 1991 in de monding van de Canche bij Le Touquet (Noord-Frankrijk) gezien en zag Emo Klunder de vogel op 17 maart 1993 op de vuilstort van Veendam. Vervolgens ontbreekt meer dan tien jaar ieder spoor, totdat hij op 17 oktober 2003 door Harry Vercruisje in de haven van Le Crotoy langs de Somme (Noord-Frankrijk) wordt ontdekt. Ook op 17 en 30 september 2004 en op 28 oktober 2004 is hij hier door Harry Vercruisje gezien. Ten slotte zag Ko Veldkamp op 14 maart 2005 deze gekleurringde Zilvermeeuw in een weiland bij Lellens en op 17 april 2005 nogmaals op een weiland bij Ten Post. Ondertussen is deze Zilvermeeuw al bijna zeventien jaar oud.

Zilvermeeuw *Larus argentatus*

[COPENHAGEN 4237182; tevens geringd met gele kleurring V182] Geringd als nestjong op 27 juni 1992 door Kjeld Pedersen op Katholm bij Nordborg (Jutland, 54.58N / 09.50E) in Denemarken. Op 11 februari 2005 zag Dick Veenendaal deze gekleurringde Zilvermeeuw in de Eemshaven. De vogel is ondertussen al ruim twaalfenhalf jaar oud en dit is pas de eerste waarneming.

Zilvermeeuw *Larus argentatus*

[COPENHAGEN 4258949; tevens geringd met gele kleurring V49M] Geringd als nestjong op 10 juli 1998 door Kjeld Pedersen op Lindholm (55.45N / 11.49E), in de Isefjord ten westen van Kopenhagen (Denemarken). Theo Bakker zag deze gekleurringde Zilvermeeuw op 19 en 20 juli 1999 in de Eemshaven en op 26 februari 2000 op de vuilstort van de VAM in Wijster (Drenthe). Daarna zat hij op 6 oktober 2000 op de Wiefels vuilstort in Wangerland (ten noorden van Wilhelmshaven, Duitsland) en vervol-

gens zag Theo Bakker hem op 23 december 2000 bij de VAM, op 11 januari 2001 bij Kaap Hoorn (Haren) en op 29 januari 2001 opnieuw bij de VAM. Vervolgens werd de vogel vanaf 13 februari 2001 weer diverse malen bij Kaap Hoorn gezien (onder anderen door Derick Hiemstra). Op 1 september 2001 zat de Zilvermeeuw bij Cuxhaven, maar daarna werd ruim twee jaar niets meer van hem vernomen. Op 22 december 2003 zag Derick Hiemstra deze Zilvermeeuw weer bij Kaap Hoorn. Ook andere vogelaars zagen in 2003/04 deze vogel hier en in 2004/05 werd hij wederom verschillende malen bij Kaap Hoorn gezien (laatst waarneming op 9 februari 2005 door Theo Bakker).

Zilvermeeuw, maart 2001.

Foto: Dušan Brinkhuizen

Zilvermeeuw *Larus argentatus*

[COPENHAGEN 4282020; tevens geringd met gele kleurring VNL0] Geringd als nestjong op 23 juni 2001 door Kjeld Pedersen op Katholm (zie hierboven) in Denemarken. Op 5 december 2001 zag Oane Tol deze vogel in de haven van Lauwersoog en vervolgens werd hij op 14 januari 2002 op de Rieselfelder Münster (Duitsland) gezien. In oktober 2002 zat de vogel enige tijd op de vuilstort van Oldenburg en op 3 en 5 december 2002 op de vuilstort van Hannover. Op 21 december 2002 zag René Oosterhuis deze vogel op het Noordzeestrand van Schiermonnikoog, maar op 28 december 2002 zat hij alweer op de vuilstort Pohlsche Heide in Minden-Lübbecke (Midden-

Duitsland); daar werd hij ook op 4 januari 2003 gezien. Tot slot zag Dick Veenendaal deze gekleurringde Zilvermeeuw op 16 oktober 2003 in de Eemshaven.

Zilvermeeuw *Larus argentatus*

[HELSINKI HT-185.044; tevens geringd met gele kleurring C544] Geringd als na 3kj op 24 juli 1996 in Lappeenranta (Zuid-Finland, 61.01N / 28.12E). Op 8 en 10 september 1996 zat deze Zilvermeeuw bij de monding van de Oder (53.55N / 14.16E) in Polen. Daarna werd hij op 3 juli 1998 bij Virolahti (60.30N / 27.44E) in Zuid-Finland gezien en vervolgens op 27 januari 2001 op de VAM bij Wijster. Op 15 april 2001 werd de vogel weer bij Virolahti in Zuid-Finland gezien, op 7 november 2001 bij Oldenburg (Duitsland) en op 30 mei 2002 opnieuw bij Virolahti. Tot slot zag André Boven op 28 december 2002 en opnieuw op 27 en 31 december 2003 deze gekleurringde Zilvermeeuw in de haven van Termunterzijl.

Dit zijn vijf voorbeelden van levensgeschiedenissen van gekleurringde Zilvermeeuwen die duidelijk maken dat deze soort vaak flinke zwerftochten maakt. Bovendien zijn er vogels waarvan veel aflezingen worden gedaan, terwijl andere kennelijk tijdenlang bivakkeren op plekken waar ze nooit worden opgemerkt door vogelaars die naar kleurringen kijken.

Visdief *Sterna hirundo*

[ARNHEM K 764777] Geringd als nestjong door J. Rijpkema op 23 juni 1990 in Delfzijl. Op 26 juni 2005 lazen Klaas van Dijk en René Oosterhuis de ondertussen sterk versleten ring met moeite af toen de vogel zat te rusten te midden van grote aantallen broedende Visdieven op het Wagenborg-terrein op de pier van Delfzijl. Deze Visdief is ondertussen al vijftien jaar oud; het is de oudste vogel die in 2005 bij Delfzijl is afgelezen. Hij werd op 24 juni 2002 en op 30 mei 2003 hier ook al door Derick Hiemstra afgelezen.

Visdief *Sterna hirundo*

[ARNHEM L 119006] Geringd als nestjong op 5 juli 1999 door Ben Koks bij Delfzijl. Op 5 juli 2005 las René Oosterhuis deze Visdief af ter-

wijl de vogel tijdens hoogwater stond te rusten pal naast de grote kolonie Visdieven op het Wagenborg-terrein op de pier van Delfzijl. Zo op het eerste gezicht geen bijzondere melding want er zijn in 2005 in en rond deze broedkolonie tientallen geringde Visdieven afgelezen die hier ook als nestjong waren geringd. Op 20 juli 2005 zagen René Oosterhuis en Klaas van Dijk de vogel opnieuw, maar nu in de Eemshaven in een kolonie van tientallen paartjes Visdieven op een weinig gebruikte goederenspoorbaan bij de Borkumlijn. De geringde Visdief was een groot jong aan het voeren en dus broedvogel in de Eemshaven. De afstand tussen de broedkolonie in de Eemshaven en het Wagenborg-terrein bedraagt 15-16 kilometer. Deze waarneming maakt duidelijk dat broedende Visdieven ook wel op flinke afstanden van hun nest kunnen worden gezien.

Visdief *Sterna hirundo*

[LONDON SX 67610] Geringd als nestjong op 11 juli 1994 op Coquet Island (Northumberland, 55.20N / 01.33W), een klein eilandje aan de Engelse oostkust ten noorden van Newcastle. In juni 2005 is deze Visdief door verschillende waarnemers regelmatig gezien in de broedkolonie op het Wagenborg-terrein op de pier van Delfzijl. De vogel heeft hier waarschijnlijk ook gebroed, maar broeden is niet met zekerheid vastgesteld. Derick Hiemstra had op 12 juli 2001 de ring ook al eens afgelezen op het AKZO-terrein in Delfzijl, maar ook toen is niet met zekerheid vastgesteld dat de vogel hier broedde. De afstand tussen Coquet Island en Delfzijl bedraagt 593 kilometer. Dit is een erg leuke terugmelding, want volgens de Britse ringatlas zijn er slechts enkele gevallen bekend van dispersie van Britse nestjongen naar continentaal Europa.

Visdief *Sterna hirundo*

[HELGOLAND 7830007] Geringd als nestjong op 3 juni 2005 bij Wilhelmshaven (Banter See, 53.31N / 08.06E) in Duitsland. De vogel droeg ook een gele kleurring en op 20 juni werd een transponder (klein zendertje) toegevoegd. Op 16 augustus 2005 zag Derick Hiemstra kans om in de Eemshaven het ringnummer van

deze pas uitgevlogen Visdief af te lezen. De afstand tussen de Eemshaven en Wilhelmshaven bedraagt 84 km.

Noordse Stern *Sterna paradisaea*

[ARNHEM L 108576] Geringd als nestjong op 15 juni 1999 door Tseard Hiemstra op de kwelders langs de Julianapolder (Hornhuizen). Op 14 en 20 juli 2005 werd de ring van deze vogel afgelezen op de pier van Delfzijl. De vogel was beide keren met een geringde partner (L 108578) aan het baltsen. Zie hieronder voor uitgebreidere informatie.

Noordse Stern, november 2004.

Foto: Dušan Brinkhuizen

Noordse Stern *Sterna paradisaea*

[ARNHEM L 108578] Geringd als nestjong op 15 juni 1999 door Tseard Hiemstra op de kwelders langs de Julianapolder (Hornhuizen). Op 14 en 20 juli 2005 werd de ring afgelezen op de pier van Delfzijl. De vogel was gepaard met L 108576 (zie hierboven). Op 14 juli zagen Peter de Boer en René Oosterhuis het paartje baltsen halverwege de pier langs het Zeehavenkanaal; op 20 juli konden Klaas van Dijk en René Oosterhuis de ringen aflezen terwijl het paartje zat te baltsen in een kolonie Noordse Sterns nabij het Wagenborg-terrein op de kop van deze pier. Waarschijnlijk hebben beide vogels hier niet gebroed, want een week later was de kolonie geheel verlaten. Ook een derde Noordse Stern, met ringnummer L 108619 en op dezelfde datum en plaats door Tseard Hiemstra geringd, is in het broedseizoen 2005 meerdere malen op het Wagenborg-terrein bij Delfzijl afgelezen. Ook van deze vogel is niet met zekerheid vastge-

steld dat er daadwerkelijk is gebroed (balts met een ongeringde partner is wel op verschillende dagen gezien). In 1999 zat er nog een flinke kolonie Noordse Sterns te broeden op de kwelders langs de Julianapolder en Tseard Hiemstra heeft hier toen vele tientallen niet-vliegvlugge jongen geringd. Bovenstaande aflezingen zijn pas de eerste terugmeldingen uit deze groep. Bovendien is het opvallend dat twee geringde vogels ook met elkaar gepaard waren.

Kauw *Corvus monedula*

[ARNHEM 3.220.230] Geringd op 7 augustus 1974 in Haren als 1kj door J. Kruyt (RUG). De vogel werd tevens voorzien van kleurringen. Op 15 juni 1983 werd de vogel door Aart van der Spoel in Haren vers dood gevonden. Deze Kauw is zo'n negen jaar oud geworden en werd op precies dezelfde plek gevonden als waar hij werd geringd; een mooi voorbeeld

van plaatstrouw bij Kauwen.

Ijsgors *Calcarius lapponicus*

[ARNHEM V 186243] Geringd door Jan Doevedans als 2kj vrouwtje op 17 februari 2004 langs de zeedijk bij Uithuizen. Op 15 mei 2004 werd deze vogel dood teruggemeld uit Oost-Groenland (Sermiligaaq, Tasiilaq district, 65.54N / 36.25W), een afstand van 2757 km van Noord-Groningen. Dit is een zeer bijzondere terugmelding, want er waren tot nu toe nog maar enkele terugmeldingen uit het buitenland van Nederlandse Ijsgorzen, waaronder enkele uit België en één uit Denemarken. De Noord-Groningse vogel is dus de eerste echt verre terugmelding van een Nederlandse Ijsgors. Ijsgorzen broeden zowel in Scandinavië en Noord-Rusland als op Groenland en deze terugmelding is pas de eerste duidelijke aanwijzing dat Groenlandse Ijsgorzen ook in Nederland overwinteren.